

Ze závěrečných ustanovení budiž upozorněno na ustanovení § 13, odst. 1., jímž byla stanovena 15denní lhůta odvolací z rozhodnutí zastupitelských úřadů ve věcech pasových k ministerstvu vnitra, a na ustanovení § 16, v němž byly důležitější starší předpisy pasové výslovně zrušeny, avšak zároveň byly v platnosti zachovány předpisy vydané ku provedení zrušených právních norem, pokud neodporují tomuto zákonu a dokud nebudou nahrazeny novými předpisy podle něho vydanými.

Ohledně poplatků za c. p-y a visa platí pro politické úřady ustanovení vládn. nař. č. 254/1926 Sb. o dávkách za úřední úkony (pol. 50 a sl. oddílu B Dávkových řádů), pro zastupitelské úřady pak ustanovení zák. č. 225/1925 Sb. o poplatcích za úřední úkony zastupitelských úřadů (pol. 29 a sl. Sazebníku).

Literatura.

Kalousek: „Zákon o cestovních pasech“, Věstník min. vnitra, X. (1928), str. 132, 167, 189.
Vratislav Kalousek.

Patentní právo.

Pojem. — Historický vývoj. — Obsah; úřadovací návrh. — Subjekt; vynálezy zaměstnanců. — Předmět a systém pro jeho zjištění. — Druhy patentů. — Trvání. — Nucené omezení. — Zánik. — Úřady, orgány. — Zástupci. — Řízení udělovací; nahlédání do spisů. — Řízení v oddělení stížnostním. — Řízení v oddělení zrušovacím; poznámky spornosti. — Řízení před patentním soudem. — Řízení ve sporech pro zásah. — Poplatky. — Mezinárodní ochrana vynálezů. — Literatura.

Pojem. P. p. v objektivním smyslu je souhrn právních norem upravujících náležitosti státní ochrany vynálezů. Této ochrany se docílí udělením patentu, jímž rozumí se státní uznání subjektivního oprávnění k využití vynálezu. Zákoně definice pro pojem vynálezu způsobilého k patentování není. Dle praxe značně rozšířené jest jím rozumění duševní výtvar, jímž se za použití přírodních sil docílí v živnostenském oboru nového podstatného technického efektu. Od vynálezu jest přesně lišiti objev, jenž záleží v pouhém odkrytí již stávajícího, ale posud nepostřehnutého předmětu, dále odkrytí stávající, avšak posud neznámé vlastnosti známého již předmětu nebo konečně odkrytí neznámého dosud přírodního zákona. Pouhé odkrytí vyznačuje se nedostatkem činnosti tvůrčí.

P. p. patří do kategorie práv z duševního (t. zv. živnostenského) vlastnictví. Je

právem absolutním, jež působí vůči všem osobám třetím; každý, kdo neoprávněně činí dispoice, k nimž je vynálezce oprávněn, zasahuje do jeho p-ho p-a, i když se tak stalo bez jeho viny (§§ 96, 97 p. z.).

Předpisy p-ho p-a jsou jednak rázu soukromoprávního, jednak rázu veřejnoprávního. Hranice mezi těmito dvěma kategoriemi práv stávají se stále nezřetelnějšími. Pokud lze rozeznávat, lze do kategorie první zařaditi na př. předpisy o nároku na udělení patentu (§ 4 p. z.), účinných patentu (§ 8 p. z.), převodu patentu (§ 18 p. z.), trvání p-ho p-a (§ 14 p. z.), zániku (§ 26 p. z.) a omezení p-ho p-a (§ 9 p. z.), do kategorie druhé pak předpisy týkající se způsobilosti vynálezů k patentování (§§ 1, 2 a 3 p. z.), povinnosti poplatkové (§ 114 p. z.), odvolání a zrušení patentu (§§ 27, 28 p. z.), organizace patentního úřadu (§§ 34 až 37 p. z.). Než toto rozřídění není úplně přesné, poněvadž na př. nárok na udělení patentu má vedle povahy soukromoprávní i ráz veřejnoprávní. Ve smyslu toho co právě řečeno, řešiti jest též otázku, zda udělení patentu je aktem správním či nikoli. Přisvědčiti jest názoru prvnějšímu. Řešení otázky, zda udělení patentu jest rázu konstitutivního nebo deklarativního, nemá praktického významu; správným se zdá názor prvnější.

Patent platí pouze pro ono teritorium, pro něž byl udělen, jest od patentů v jiných státech na též vynález udělených úplně neodvislý, a jeho platnost není nikterak dotčena případným zrušením patentu uděleného na též předmět na území jiného státu.

Zákonem č. 305/1919 Sb. ponechán byl snutnými změnami v platnosti rakouský patentní zák. č. 30/1897 ř. z., jehož platnost rozšířena jest na veškeré území státu československého. Zákon tento novelisován byl zák. č. 252/1922 Sb. Z prováděcích nařízení k patentnímu zákonu vydaných posud mají praktický význam, pokud se týkají: Zvýšení poplatků za přihlášky patentové a zvýšení ročních poplatků za patenty, nař. č. 303/1922 Sb., organizace patentního úřadu, nař. č. 73/1923 Sb., ochrany vynálezů na tuzemských výstavách, nař. č. 199/1923 Sb., výhod osob nemajetných a dělníků poukázaných na svou mzdu, nař. č. 69/1924 Sb., náležitostí patentových přihlášek a plných mocí k zastupování ve věcech patentových, nař. č. 208/1924 Sb., jednacího řádu patentního úřadu, nař. č. 273/1924 Sb., živnostenského provozu-

vání vynálezů, nař. 80/1925 Sb., zastupování stran v patentových věcech patentními zástupci a úředně autorisovanými civilními techniky, nař. č. 6/1926 Sb., organizace patentního soudu, nař. č. 158/1898 ř. z., jednacího řádu pro patentní soud, nař. č. 155/1917 ř. z. a vyřizování odvolání k patentnímu soudu u patentního úřadu, nař. č. 189/1900 ř. z.

Do jaké míry lze použití práva občanského, patentní zákon sám uvádí (na př. § 13, odst. 2. p. z., § 23, odst. 2. p. z.). Jinak možno použití norem práva občanského jen tam, kde patentní zákon vykazuje mezery; naprosto nemožno aplikovati ustanovení téhož na materii patentním zákonem jasně upravenou. Patentní zákon též uvádí, kde je použití předpisů c. ř. s. (§§ 74 a 75 p. z.).

Historický vývoj. Původně byl patent aktem milosti panovnickovy, privilegiem, jímž se dostávalo vynálezci monopolu k hospodářskému využití jeho vynálezu, aniž jakost vynálezu byla blíže zkoumána. Panovník mohl takovéto privilegium udělit nebo příslušnou žádost libovolně zamítnouti, pro udělení pak mohl stanoviti podmínky, které sám za dobré uznal. Teprve ke konci XVIII. stol. byla v jednotlivých státech akty zákonodárnými resp. správními libovůle při udělení patentů omezena. Tak stalo se ve Francii ordonancí ze dne 24. XII. 1762 a zák. ze dne 7. I. 1791, ve Spojených státech amerických zákony z r. 1790 a 1793, v Anglii, kolébce to privilegií, zákonem z r. 1852, když již dříve, a to v r. 1623 Jakub I. na nátlak se vzdal výnosného udělení monopolů. Zásada, že vynálezce má po splnění zákonem předepsaných náležitostí vůči státu právní nárok na ochranu svého vynálezu, pronikla plně teprve během minulého resp. počátkem tohoto století. Tak ve Francii zákonem z roku 1844 a změnami k těmž zákony z r. 1902, 1921 a 1922, ve Spojených státech amerických zákonem z r. 1870 a doplňky k těmž z r. 1921 a 1922, v Německu zákonem z r. 1891 a v Anglii zákony z r. 1907 a 1919. V Rakousku nahrazen byl starý privilegiijní patent ze dne 15. VIII. 1852, č. 184 ř. z. zák. ze dne 11. I. 1897, č. 30 ř. z., v Uhrách pak vydán byl nový patentní zák. dne 7. VII. 1895. Vývoj mezinárodního práva patentního urychlen byl mezinárodním patentovým kongresem v r. 1873 ve Vídni konaným.

Vedoucími zeměmi v ochraně vynálezů jsou dnes Spojené státy americké a Ně-

mecko, v nichž podáno bylo v r. 1929 as 162.717 patentových přihlášek, počet to, který se skorem blíží polovině přihlášek podaných v zemích s patentovou ochranou v mezinárodní unii spojených. Ze států slovanských vykazuje dnes největší počet patentových přihlášek Rusko (v r. 1928/29 22.195). V Československu podáno bylo v r. 1930 10.084 patentových přihlášek, za dobu od 1918 do 1930 80.144 a uděleno za tuto dobu celkem 28.644 patentů.

Obsah p-ho p-a spočívá v oprávnění předmět vynálezu po živnostensku vyráběti, do obchodu uváděti, prodávati a užívati, tedy v každém směru hospodářsky využití a následkem výlučnosti tohoto oprávnění také v právu, každou osobu třetí z využití vynálezu vyloučiti (§ 8 p. z., § 95 a násl. p. z.).

Podstatným význakem obsahu p-ho p-a jest využití jeho „po živnostensku“. Význak tento není patentním zákonem přesně vymezen. Dle praxe velmi rozšířená jest jím rozuměti opakování schopnou hospodářskou činností provozovanou za účelem zisku nebo výdělku. Činnost směřující jen k ukojení osobních potřeb pod pojem tento tudíž nespadá. Rovněž použití patentu k účelům vědeckým, vyučovacím, náboženským a pod. majitel patentu zabrániti nemůže.

K pojmu výroby patří veškerá činnost, jejímž výsledkem jest hotovení patentovaného předmětu, nikoliv snad jen konečný akt k dohotovení předmětu sloužící, při vynálezu kombinačním tedy již zhotovování jednotlivých částí, z nichž kombinace pozůstává. Při výrobě možno použití osob třetích zejména zřízenců. K pojmu uvádění do obchodu náleží přenesení skutečné a právní moci disposiční na osobu třetí, a to buď neomezeně, jak tomu je na př. při prodeji, nebo omezeně, jak tomu je na př. při pronájmu. Důvod této činnosti jest nerozhodný, patří sem na př. i uvádění patentovaného předmětu do obchodu co vzorku, a to v jakékoliv velikosti neb jakosti. Použití možno i v tomto případě osob třetích, na př. zřízenců, spediterů, za které ovšem ručí ten, jenž příkaz dal, čímž však odpovědnost těchto třetích osob nikterak není v každém případě vyloučena. Pod pojem prodeje spadá též oferování, a to jak ústní tak písemné, pomocí anoncí, cirkulářů a pod., dále vyložení ve výkladních skříních, vystavení na výstavách, a to jak osobně tak i pomocí osob třetích. K pojmu užití jest

nutno, aby se dosáhlo technického výsledku vynálezem zamýšleného. Při tom nezáleží na tom, k jakému účelu se vynálezu užívá, možno jej užití též k účelu, který v popisu ani uveden není. Užití výrobku může spočívatí též v dalším jeho zpracování aneb spojení s výrobky jinými.

Je-li patent udělen pro výrobní postup, vztahuje se účinek jeho také k předmětům, postupem tímto bezprostředně vyrobeným, které tudíž také jen majitel patentu může výlučně po živnostensku vyráběti, do obchodu uváděti, prodávati a užívati (§ 8, odst. 2., p. z.).

Výlučnost disposičního práva majitele patentu, tvořící podstatný obsah p-ho p-a, jeví se kromě toho, co právě řečeno, ještě v těchto dalších směrech:

Jak práva z přihlášky patentové tak i udělený patent lze zcela nebo z části právním jednáním, soudcovským výrokem nebo posledním pořízením na jiné osoby přenést. Není-li tu posledního pořízení, přechází jak právo z přihlášky tak i p. p. na zákonité dědice. Práva státu na odumrt p. p. nezná (§ 18 p. z.); není-li tu dědiců stává se patent statkem obecným, kdežto přihláška patentová se pokládá za odvolanou. Při převodu p-ho p-a přechází toto se všemi břemeny, která byla v době podání žádosti o převod z patentního rejstříku patrna (§ 24 p. z.). Ve směru formálním je k převodu zapotřebí buď převodní listiny veřejné nebo převodní listiny soukromé, z níž jest patrný právní titul nabytí a na níž podpis převádějícího musí býti legalisován, mimo to je třeba zápisu do patentního rejstříku (§ 23 p. z.). Převod může býti také částečný; druhé osoby stanou se spoluvlastníky patentu nebo práva z přihlášky, což se přihází dosti často, utvoří-li více osob společnost za účelem využitkování vynálezu.

P. p. může býti též předmětem práva zástavního, jež se zřizuje tímž způsobem jako práva zástavní na jiných věcech nehmotných (§ 19 p. z.). Pro způsob nabytí platí princip vkladu, neboť nabytí práva zástavního na p. p. není bez zápisu do patentního rejstříku myslitelné (§ 23 p. z.). Zastavena mohou býti též práva z přihlášky patentové, osud takového práva zástavního závisí ovšem od definitivního vyřízení patentové přihlášky.

Majitel patentu jest dále oprávněn přenechatí užívání vynálezu osobám třetím, a to udělením t. zv. licence (§ 20 p. z.). Takováto licence může býti zřízena v nejroz-

manitějších mezích a formách. Může se vztahovati na celý obvod platnosti patentu nebo jen na část tohoto obvodu, může výkon oprávnění omezovati v technickém nebo hospodářském směru (licence produkční, na používání, na prodej), může býti t. zv. licencí jednoduchou, když majitel patentu se nezaváže, že neudělí pro totéž území licence další, nebo t. zv. licencí výlučnou, když majitel patentu dovolí majiteli licence, aby výhradně využíval patentu na celém území, pro něž patent byl udělen, a to po celou dobu trvání patentu. Právní povaha smlouvy licenční řídí se podle způsobu jejího zřízení, doba nabytí práv licenčních se řídí podle ustanovení práva občanského, proti osobám třetím nabývají práva licenční účinnosti zápisem do patentního rejstříku (§ 23, odst. 2. p. z.). Bez svolení majitele patentu může býti licence jednáním mezi živými převedena pouze spolu se závodem, kterému slouží, po smrti majitele licence přechází pak na jeho nástupce pouze tehdy, pokračují-li tito v podniku, pro který bylo licenční právo zřízeno (§ 22 p. z.).

Při výkonu svého oprávnění není majitel patentu vázán předpisy pro nastoupení živnosti platnými, pokud zvláštními ustanoveními nejsou stanoveny výjimky. Tak stalo se zák. č. 9/1924 Sb., který upravuje výrobu, prodej a přechovávání radiotelegrafních a radiofonních zařízení. Zpravidla tedy stačí pouhé oznámení příslušnému živnostenskému úřadu (§ 2 nař. č. 80/1925 Sb.).

Majitel patentu má konečně právo vynález svůj zlepšiti a zlepšení toto k dalšímu patentování přihlásiti (§ 4 p. z.), jakož i předměty svého vynálezu resp. jich obal označiti způsobem, z něhož jeho p. p. jest patrné (§ 113 p. z.).

Oproti oprávněním právě vypočteným má však udělení p-ho p-a pro majitele patentu za následek též určité povinnosti. Tak jest majitel patentu povinen platiti předepsané poplatky (§ 114 p. z.), dále jest povinen svůj vynález v tuzemsku v přiměřeném rozsahu buď sám prováděti nebo dáti prováděti neb alespoň učiniti vše, čeho je třeba, aby takovéto provádění bylo zabezpečeno (§ 27 p. z.) a konečně jest povinen za určitých předpokladů (veřejný zájem, vlastnictví mladšího neb staršího patentu, jichž samostatně využívatí nelze) osobě třetí k svému patentu t. zv. nucenou licenci (§ 21 p. z.) uděliti. (Viz kapitolu o nuceném omezení p-ho p-a). Udělený patent nezprošťuje sa-

možřejmě též od zachovávání zákonných předpisů, které jsou vydány z důvodů veřejného zdravotnictví, bezpečnosti, mravnosti aneb ve všeobecném státním zájmu (§ 16 p. z.).

Osoby třetí, které chtějí býti předem chráněny proti neoprávněnému napadení svých práv se strany majitele patentu mohou toho docílití podáním t. zv. určovacího návrhu (§ 111 p. z.). Intensivní účinek žaloby pro zásah, jednoho to z velmi účinných prostředků k ochraně privilegovaného postavení majitele patentu, vyžaduje totiž na druhé straně v zájmu nerušeného chodu industrie opatření, jímž by zneužití této žaloby bylo brzděno. Ale všeobecná žaloba určovací ve smyslu ustanovení § 228 c. ř. s. je vázána na tolik předpokladů, že by jí žádoucího cíle sotva mohlo býti dosaženo. Zejména právní zájem na brzkém zjištění oprávnění by byl ve většině případů stěžejně prokazatelný. Proto zavedlo p. p. v určovacím návrhu instituci zvláštní. Každému je totiž dovoleno dáti určití rozhodnutím, že výrobky, které chce vyráběti, dáti do obchodu nebo jichž chce užívati, nebo že výrobní postup, kterého hodlá užiti, nespadá ani zcela ani částečně pod patent, který musí býti navrhovatelem určité označen. Návrh na takový určovací výrok může býti podán pouze proti jednomu patentu s jeho patenty přídatkovými, a to jen tenkrát, není-li již proti navrhovateli zahájeno u soudu řízení o žalobě majitele patentu pro zásah do patentu, která týká se téhož sporného předmětu; v tomto případě by musil býti návrh zjišťovací bez zavedení řízení zamítnut. Pravoplatné rozhodnutí toho obsahu, že určitý výrobek nebo postup nespadá pod určitý patent, brání majiteli patentu soudně zakročiti proti tomu, kdo si vymohl určovací rozhodnutí pro zásah týkající se výrobku nebo postupu v rozhodnutí označených (§ 111 p. z.). Při tom nezáleží na tom, zda předmět určovacího návrhu je sám též chráněn patentem čili nikoliv. Podle toho, co výše řečeno, je žaloba určovací dle § 228 c. ř. s. vůbec vyloučena, neboť ustanovení § 111 p. z. upravuje proces určovací způsobem zvláštním a zcela samostatně.

Subjektem p-ho p-a mohou býti všechny k nabývání práv způsobilé osoby, jak fyzické (též nezletilci), bez ohledu na pohlaví, tak i právnické, spolky, společnosti, stát a jeho úřady. Patentů mohou nabývatí jednotlivci sami nebo jako společníci spolu s jinými. V poslednějším případě nabývá

se p-ho p-a bez určení podílů; vzájemný právní poměr podílníků na patentu řídí se občanským právem; právo dovoliti užívání vynálezu osobám třetím, přísluší v pochybnosti pouze všem podílníkům dohromady, každý z nich jest však sám o sobě oprávněn rušení patentu soudně stíhati (§ 13 p. z.). Až do důkazu opaku platí za vynálezce první přihlašovatel (§ 4 p. z.). Cizinci, jimiž ve smyslu patentního zákona rozuměti jest bez ohledu na státní příslušnost všechny mimo území Československé republiky bydlící osoby, jsou na roveň postaveni tuzemcům, a to pokud bydlí na území států, jež jsou členy mezinárodní unie k ochraně živnostenského vlastnictví (viz kapitolu o této), na základě mezinárodních smluv, jinak (na př. obyvatelé Ruska) na základě reciprocity; tato se předpokládá po tak dlouho, pokud se úřady nedoví, že s našimi státními příslušníky se na dotyčném teritoriu zachází hůře než s tamějšími uchazeči o p. p. u nás. Postavení cizince jest proti tuzemci jen potud ztíženo, že cizinec musí míti při uplatňování práv p-ch zástupce, jímž může býti kterýkoliv svéprávný tuzemec (§ 7 p. z.) a že při podání žaloby na odvolání, zrušení a odnětí patentu musí býti zastoupen advokátem a po př. složitosti jistotu (§ 67, odst. 2. p. z.).

Vynálezy zaměstnanců. Dělníci, zřízení, státní zaměstnanci pokládají se za původce vynálezů, které učiní ve službě, nebylo-li smlouvou nebo služebními předpisy něco jiného stanoveno. Ustanovení smluvní nebo služební, jimiž má býti odňat zřízencům nebo zaměstnancům živnostenského podniku přiměřený užitek z vynálezů, které učinili ve službě, nemají právního účinku (§ 5 p. z.). Zřízení jest rozuměti osoby, které jsou ustanoveny k výkonu obchodních nebo vyšších, neobchodních služeb nebo k pracím kancelářským, dělníky pak rozuměti se všichni ostatní zaměstnanci incl. učedníků. Pojem zřízence podle p-ho p-a se nekryje s pojmem zřízence dle novějších předpisů o státních zaměstnancích. O nárocích státních zaměstnanců vůči státu z důvodu přenechání patentovaného vynálezu rozhodují řádné soudy.

Předmět p-ho p-a a systém pro jeho zjištění. Zákon poskytuje ochranu jen oněm vynálezům, jichž je možno živnostensky použiti, jež tedy mají hospodářský význam (§ 1 p. z.). Pouhé objevy k patentování způsobilé nejsou. Avšak o patentovatelnosti nemůže býti řeči ani tehdy, když již existuje hotová koncepce, idea vynálezu, ne-

byla však posud ujasněna realizace dotyčné myšlenky, a patentnímu úřadu nebylo prokázáno, že cesta k této realizaci jest proveditelná. Vědecké poučky samy o sobě tedy rovněž patentovatelné nejsou (§ 2, odst. 2. p. z.).

Některé vynálezy jsou pak vyloučeny z patentování z ohledů veřejnoprávních, a to vynálezy přičící se zákonu, mravnosti, zdraví lidskému škodlivé a k oklamání způsobilé (§ 2, odst. 1. p. z.), dále vynálezy na předměty státního monopolu (§ 2, odst. 3. p. z.) a konečně poživatiny, pochutiny, léčiva a desinfekční prostředky (§ 2, odst. 4. a, b, p. z.) jakož i látky chemickou cestou vyráběné (§ 2, odst. 4. c, p. z.). Postupy výrobní při výrobě poživatin, pochutin, léčiv, desinfekčních prostředků a látek cestou chemickou vyráběných mohou však tvořiti předmět patentu (§ 2, odst. 4. c, p. z.). Poživatinami jest rozuměti látky, které organismus přijímá za účelem svého zachování; pochutinami pak takové látky, které působí dráždivě na lidské smysly chuť a čich.

Poživatiny, pochutiny, léčiva a desinfekční prostředky mohou býti samy o sobě teoreticky pravými živnostenskými vynálezy; záповěď jich patentování spočívá v praktické úvaze, že by patentovou ochranou v tomto případě bylo stíženo zapotřebí lidstva nezbytnými životními potřebami. Vynálezy přičící se mravnosti, zdraví lidskému škodlivé a k oklamání způsobilé spadají pod pojem vynálezů nezákonných; nemožnost jich patentování odůvodněna jest oprávněním státu odepřiti ochranu čemukoliv nezákonnému. Zákaz patentování prostředků cestou chemickou vyráběných spatřovati jest v úvaze, že hlavní zásluha vynálezavosti v tomto oboru nespočívá tak ve vynálezu předmětu samotného jako spíše ve vynálezu postupu chemického, a že by bylo lidstvu na škodu, kdyby patentováním výrobků samých se zabráňovalo novým vynálezům na poli dalšího zdokonalování postupů výrobních. Zákaz patentovatelnosti předmětů monopolních spočívá v důvodech fiskálních. Pro chránitelnost postupů výrobních ve všech případech, kdy se jedná o poživatiny, pochutiny, léčiva, prostředky desinfekční a chemikálie, mluví úvaha již výše uvedená. Ostatně když již byl udělen patent pro nějaký výrobní postup vztahuje se účinek tohoto patentu též k předmětům patentovaným postupem výrobním bezprostředně vyrobeným (§ 8, odst. 2. p. z.), které by jinak samostatně ochrany patentové požívat nemohly.

Kromě živnostenské použitelnosti jest další náležitostí pro patentovatelnost vynálezu jeho novost (§ 3 p. z.). Vynález není nový, když již před tím, než byl k patentování přihlášen, byl v tuzemských nebo cizozemských, v jakémkoliv jazyku sepsaných a uveřejněných tiskopisech popsán nebo v tuzemsku zjevně užíván, veřejně vystaven nebo předveden (§ 3, č. 1 a 2 p. z.). Obsah obou těchto způsobů t. zv. předchozího uveřejnění musí býti takového rázu, aby vynález dle nich mohl býti používán znalci; zjevností užívání jest rozuměti takový způsob téhož, kterým se docílí znalosti vynálezu pro okruh osob přesahující okruh osob zaměstnaných výrobou nebo použitím vynálezu a mlčelivostí vázaných. Za živnostensky použitelný platí vynález, když se hodí k zpracování surovin a polotovarů pro lidskou potřebu v nejširším slova smyslu.

Obě právě popsané náležitosti pro způsobilost vynálezu k patentování se zjišťují podle československého p-ho p-a systemem „předzkoušecím“, jenž spočívá v tom, že se nejprve z úřední povinnosti zkoumá existence zmíněných náležitostí, a když touto oficiální zkouškou nebyla zjištěna žádná závada, že se dále učiní veřejná výzva k nejširší veřejnosti, aby event. svoje námítky proti patentovatelnosti vynálezu u patentního úřadu podala. Nejpraktičtějším podkladem pro takovéto námítky se strany veřejnosti by mohlo býti předchozí užívání v tuzemsku (§ 3, č. 2 p. z.), kteréž přirozeně řízením oficiálním nelze vždy dobře zjištěti.

Právě uvedený systém předběžné zkoušky zaveden jest též v Anglii, Australii, Bulharsku, Ceylonu, Dánsku, Holandsku, Japonsku, Kanadě, Německu, Norsku, Novém Zeelandu, Polsku, Portugalsku, Rakousku, Spojených státech amerických, Švédsku, Trinidadu a Tobagu. Naproti tomu v Belgii, Francii, Gdansk, Itálii, Kubě, Lotyšsku, Lucembursku, Mexiku, Rumunsku, Řecku, Španělsku, Švýcarsku a Turecku se nezkouší, zda vynález jest nový, pro udělení patentu stačí pouze zjištění, že popis vynálezu je tak jasný, že znalec může dle něho vynález zhotoviti (systém ohlašovací). V Brasílii, Estonsku, Finsku, Irsku, Jugoslavii a Maďarsku se pak nezkouší z povinnosti úřední, zda vynález jest nový, popis vynálezu se však veřejně vyloží a ponechá se veřejnosti, aby své námítky proti vynálezu sama uplatnila (systém vyzývací). Připomíná se, že právě

uvedený výpočet týká se pouze států v mezinárodní unii pro ochranu živnostenského vlastnictví sjednocených. Ze států mimo-unijních mají systém předzkoušky podobný jako v republice Československé na př. S. S. S. R., Argentina, Paraguay, Salvador, Tanganika a Uruguay, systém ohlašovací na př. Liechtenstein a systém vyzývací na př. Bolívie, Ecuador, Filipiny, Guatemala, Honduras, Chile, Island, Jihoafrická unie, Kolumbie, Litva, Malajské federativní státy, Nikaragua, Palestýna, Panama, Siam a Venezuela.

Druhy patentů. Patenty samostatné (hlavní), jež se udělují na vynálezy, které činí samostatné celky. Patenty přidavkové, jež se udílí majiteli patentu hlavního (kmenového) na zdokonalení jeho vynálezu. Patenty závislé, jež se udílí, a to na návrh majitele patentu staršího na takové vynálezy, jichž živnostenské použití předpokládá použití patentu již jiné osobě uděleného (§ 4 p. z. a § 30 p. z.).

Patenty výstavní, jejichž zvláštnost spočívá v tom, že vystavení předmětu vynálezu ještě před přihláškou není na závalu jeho novosti (§ 6 p. z.). Patenty státní nebo válečné správy, které se liší od ostatních patentů tím, že se udělují bez všeho oznámení, bez vyložení, bez vytištění a bez zapsání patentu do patentního rejstříku (§ 65 p. z.).

Často bývá řeč o patentu t. zv. kombinacím. V tomto případě se nejedná o zvláštní právní strukturu. Patent kombinací spočívá ve spojení částí o sobě nepatentovatelných v nový celek, při němž nový technický efekt se docílí právě jen tímto spojením, touto novou kombinací.

Trvání p-ho p-a. Dnem přihlášky nabývá přihlašovatel pro svůj vynález pouze práva prioritního, což znamená, že od tohoto dne požívá přednosti před stejným vynálezem, který byl později přihlášen (§ 54 p. z.).

Prozatímní ochrany požívá vynálezce ode dne uveřejnění jeho přihlášky v Patentním věstníku (§ 57 p. z.) resp. při vynálezech výstavních ode dne, kdy vynález byl u patentního úřadu k patentování přihlášen (§ 7 nař. č. 199/1923 Sb.). Prozatímní ochrana patentová rovná se ochraně úplné až na to, že ve sporech soudních nemohou učiněna býti konečná rozhodnutí před udělením patentu (§ 106 p. z.) a že účinky prozatímní ochrany patentové platí za vůbec nenastalé v tom případě, jakmile odvolání

neb odeprání patentu bylo vyhlášeno (§ 66, odst. 2. p. z.).

Úplná ochrana patentová počíná dnem podpisu udělovacího usnesení.

Vyložený popis patentu požívá až do udělení patentu, a jestliže by patent nebyl udělen, až do uplynutí 5 let ode dne vyložení, ochrany, která jest zákony propůjčena literárním dílům (§ 57, odst. 8. p. z.).

Patent trvá 15 let. Počátek této doby ochranné stanoven jest dnem uveřejnění přihlášky. Přidavkové patenty zanikají s hlavním patentem. Přidavkový patent může však býti zachován v platnosti jako patent hlavní, když byl hlavní patent odvolán, zrušen nebo když se ho majitel vzdal. Jeho trvání určuje se pak počátečním dnem patentu hlavního (§ 14 p. z.).

Nucené omezení p-ho p-a. Proti vůli majitele může býti p. p. téhož omezeno těmito způsoby:

- a) Udělením licence nucené (§ 21 p. z.);
- b) zřízením exekučního práva zástavního (§ 331 ex. ř.);
- c) právem předchozího uživatele (§ 9 p. z.);
- d) vyvlastněním se strany správy státní (§ 15 p. z.);
- e) užívacím právem válečné správy (§ 10 p. z.);
- f) státním monopolem (§ 11 p. z.);
- g) prohlášením nucené závislosti (§§ 4 a 30 p. z.) a
- h) zařízeními na dopravních prostředcích jen dočasně z ciziny při dopravě do tuzemska došlých (§ 12 p. z.).

Ad a). Licence nucená může býti na majiteli patentu proti jeho vůli vymožena v těchto třech případech: α) když udělení takovéto licence je v zájmu veřejném, od udělení patentu uplynula tři léta, žadatel o licenci jest důvěryhodným a žádá licenci pro svůj závod; β) když o licenci žádá majitel mladšího patentu značné živnostenské důležitosti, který bez použití dříve patentovaného vynálezu nemůže býti využitkován a když od uveřejnění tohoto patentu uplynula tři léta; γ) když o licenci žádá majitel staršího patentu, od něhož majitel patentu mladšího též již licenci obdržel a mladší vynález jest se starším ve věcné souvislosti.

Patentní úřad stanoví v těchto případech náhradu, jistotu a ostatní podmínky užívání a to v případech ad α) po vyslechnutí zúčastněných ministerstev. Vůči patentům

státní a válečné správy se nelze domáhati nucených licencí.

Ad b. Exekuční právo zástavní k p-mu p-u zřizuje se dle předpisů o exekuci na věci nehmotné. Majitel patentu obdrží zákaz jakýmkoliv způsobem se svým právem nakládati, tedy zejména bez svolení věřitele patentu se vzdáti. Zápisem do patentního rejstříku nabývá právo zástavní účinnosti proti osobám třetím.

Ad c. Předchozí uživatel jest ten, kdo v době přihlášky předmětu vynálezu v tuzemsku bezelstně pro potřebu svého závodu ve vlastní nebo cizí dílně neveřejně užíval nebo k takovému užívání potřebné kroky činil.

Ad d. Podmínkou vyvlastnění jest zájem ozbrojené moci nebo veřejného dobra nebo jiný naléhavý zájem státní. Za tohoto předpokladu může ministerstvo vnitra na příslušnou žádost úplně nebo částečně vyvlastniti za přiměřenou náhradu patent již udělený neb vynález k patentování přihlášený.

Ad e. Válečná správa má právo užívat za přiměřenou náhradu vynálezů, které se týkají válečných zbraní, třaskavin nebo střeliva, opevnění nebo válečných lodí, aniž možno v tomto případě proti zmíněné správě uplatniti nějaká práva z uděleného patentu.

Ad f. Vyjde-li po udělení patentu na jevo, že předmět vynálezu jest v určitém užívacím způsobu předmětem státního monopolu, nemá udělený patent účinku vůči státní správě.

Ad g. Vyjde-li na jevo, že živnostenské použití vynálezu, přihlášeného k patentování, předpokládá úplné nebo částečné použití vynálezu, který je již chráněn patentem, udělí se přihlášený patent na návrh majitele staršího patentu s tím dodatkem, že jest závislý na jiném, určité označeném patentu.

Ad h. Účinek patentu se nevztahuje na zařízení na dopravních prostředcích, které jen přechodně při dopravě se dostávají z cizozemska do tuzemska.

Zánik p-ho p-a může nastati: a) uplynutím doby ochranné, b) opomenutím zaplacení ročního poplatku, c) vzdáním se, d) odvoláním, e) zrušením, f) odnětím.

Ad a. Patent zaniká uplynutím 15 let ode dne uveřejnění přihlášeného vynálezu v Patentním Věstníku (§ 57 p. z.); poněvadž Patentní Věstník vychází 15. každého

měsíce, stává se patentovaný vynález v tomto případě obecným statkem příslušného roku a měsíce o půlnoci s 15. na 16. (§ 26 č. 1.a, odst. 3 p. z.).

Ad b. Nezaplacením ročního poplatku v době splatnosti nebo s příslušnou přírážkou do tří měsíců po dni splatnosti (§ 114, odst. 7 p. z.), zaniká patent, a to uplynutím dne splatnosti (§ 26, odst. 3 p. z.) ipso facto; omluvitelná opomenutí, docela ani vis major nemohou býti důvodem restituce (§§ 26, č. 2 a 84 p. z.) a žádnou stížností nebo žádostí o milost nelze právní účinky nezaplacení odčinit.

Ad c. Vzdání se může se vztahovati na celý patent nebo na jeho část; v poslednějším případě zůstanou ostatní části v platnosti, pokud mohou býti ještě předmětem samostatného patentu (§ 26 odst. 2 p. z.). Náleží-li patent více osobám a vzdá-li se jedna z nich svého dílu, akreskuje tento ve prospěch ostatních spolumajitelů.

Podpis na podání, jímž se majitel patentu svého práva vzdává, netřeba ověřiti. Činí-li se tak však prostřednictvím zástupce, je třeba legalisovaného podpisu na příslušné plné moci (§ 6, odst. 6 nař. č. 208/1924 Sb.). Účinky vzdání nastávají dnem, který následuje po dni, kdy vzdání se bylo oznámeno patentnímu úřadu (§ 26, odst. 3 p. z.).

Ad d. Odvolání patentu může býti požadováno, opomene-li majitel patentu prováděti nebo dáti prováděti vynález v tuzemsku v přiměřeném rozsahu, neb alespoň učiniti vše, čeho je třeba, aby bylo zabezpečeno takovéto provádění a když uplynou tři léta od uveřejnění udělení patentu v Patentním Věstníku. K časovému omezení právě zmíněnému netřeba přihlížeti, hradí-li majitel patentu nadále tuzemskou potřebu výlučně nebo z největší části dovozem, místo aby prováděl patent v tuzemsku v přiměřeném rozsahu přesto, že vynález provozuje se v cizině a veřejný zájem toho vyžaduje, aby byl provozován také v tuzemsku; v tomto případě jest však třeba, aby odvolání předcházela pohrůžka, v níž jest třeba uvést důvody a stanoviti přiměřenou lhůtu k náležitému provádění vynálezu, kterážto lhůta nesmí končiti před uplynutím 3 let ode dne přihlášky patentu. Odvolání působí dnem, kdy nabylo rozhodnutí o odvolání moci práva resp. posledním dnem lhůty stanovené v pohrůžce, kterýžto den musí býti uveden v rozhodnutí. Při podání žaloby na odvolání není třeba

průkazu speciálního interusu (*actio popularis*) (§ 27 p. z.).

Ad e. Zrušení může být požadováno
a) když patentovaný vynález nebyl dle ustanovení §§ 1, 2 a 3 p. z. (viz kapitolu o předmětu p-ho p-a) způsobilý k patentové ochraně, β) když na patentovaný vynález byl již dříve udělen jiný patent (§ 4 p. z.). Zrušení může být též jen částečné. Působí vždy zpětně. V případě zrušení patentu dle ad β) však zůstávají licenční práva zřízená pozdějším přihlašovatelem, bezelstně nabytá třetími osobami, zapsaná jeden rok v patentním rejstříku a nedotčená poznámkou spornosti, v platnosti bez újmy ovšem nároků na náhradu, které tím vzniknou proti pozdějšímu přihlašovatelci vynálezu (§ 28, odst. 4 p. z.).

Ad f. Odnětí patentu možno se domáhati vůči nepoctivému majiteli patentu, když:
a) týž není původcem vynálezu nebo jeho právním nástupcem nebo nemůže za takového být pokládán (§ 5 p. z.); β) podstatný obsah přihlášky byl vzat z popisů, výkresů, modelů, nářadí nebo zařízení někoho jiného nebo z výrobního postupu jím používaného, a to bez jeho svolení.

V případě ad a) přísluší nárok na odnětí toliko původci, jeho právnímu nástupci nebo té osobě, již za původce je pokládati (§ 5 p. z.), v případě ad β) pouze poškozenému a promlčuje se proti bezelstnému majiteli patentu ve 3 letech ode dne zápisu v patentním rejstříku (§ 29, odst. 3 p. z.).

Odejmutí patentu může být též jen částečné (§ 29, odst. 2 p. z.).

Vítězný žalobce může ve 30 dnech po doručení pravoplatného rozhodnutí žádati, aby patent byl na něho převeden; opomene-li tak učiniti, má se za to, že se patentu vzdal (§ 29, odst. 5 a 6 p. z.) a účinek zániku nastává tedy v tomto případě dnem po uplynutí zmíněné 30denní lhůty.

O licenčních právech řádně zřízených dřívějším majitelem patentu platí ustanovení anal. jako v případě zrušení patentu (§ 29, odst. 7 p. z.).

Účinek zániku vztahuje se též na patenty přídatkové vyjímaje případy v § 14, odst. 2 p. z. vytčené.

Zánik patentu má za následek též zánik všech od patentu odvozených práv. Tak zanikají zejména práva zástavní a licenční (vyjímaje případy výše ad e) β a ad f) uvedené. Event. nároky na náhradu škody, zakládající se na smlouvách, jimiž zmíněná

práva byla zřízena zůstávají ovšem v platnosti.

Účinek zániku působí ve všech případech vyjímaje případ zániku zrušením (viz výše ad e) ex nunc, takže dodatečně možno pro činy rušební před zánikem nastalé podati žaloby pro zásah a vzhledem ke zpětné účinnosti rozhodnutí o zrušení patentu (§ 28, odst. 4 p. z.) za účelem uplatnění nároků soukromoprávních podati též dodatečně i žalobu zrušovací.

Nechal-li majitel patentu tento zaniknouti tím způsobem, že se ho vzdá nebo že nezaplatí roční poplatky, může tento způsob zániku být v rozporu se zákonnými povinnostmi jím převzatými. Na účinnosti zániku se tím ničeho nezmění v případě druhém a poškozený může pouze žádati náhradu škody, v případě prvním však nemůže přirozeně patentní úřad vzdání se vzíti na vědomí.

Zánik patentu zapisuje se do patentního rejstříku, ovšem jen k účelům evidenčním.

Úřady, orgány. Pro vyřizování záležitostí patentových přicházejí v úvahu hlavně patentní úřad, patentní soud, řádné soudy, vojenské soudy, ministerstvo obchodu a ministerstvo vnitra.

Patentní úřad skládá se z presidenta, jeho náměstků a potřebného počtu členů, jednak řádných (stálých to úředníků), jednak mimořádných na funkční dobu 5 let jmenovaných. Pro členy řádné jest předepsáno vzdělání vysokoškolské buď právnické nebo technické.

Ve směru věcném (kompetenčním) dělí se patentní úřad na oddělení přihláškové, stížnostní a zrušovací.

Oddělení přihláškové pozůstává ze řady samostatných referentů a rozhoduje mimo jiné (převody § 18 p. z., zastavení § 19 p. z., dobrovolné licence § 20 p. z. atd.) zejména o žádostech za udělení patentu a případných odporech proti nim (§ 33 p. z. a § 2 nař. č. 73/1923 Sb.).

Stížnostní oddělení pozůstává z pětičlenných senátů a rozhoduje o všech stížnostech do usnesení přihláškového oddělení (§ 39, odst. 1 p. z.), zejména o stížnostech do úplného nebo částečného zamítnutí patentových přihlášek nebo do event. udělení patentu v případě odporu (§ 39 p. z., § 3 nař. č. 73/1923) a podává k žádosti soudu dobrá zdání o otázkách, které se týkají patentů, jestliže v soudním řízení byla podána znalecká dobrá zdání, která se od sebe odchylují (§ 33, odst. 2 p. z., § 3 nař. č. 73/1923).

Zrušovací oddělení pozůstává též z pětičlenných senátů a rozhoduje o návrzích na odvolání, zrušení a odnětí udělených patentů, o prohlášení závislosti, o právech předchozího uživatele, jakož i o návrzích určovacích a o propůjčení nucených licencí (§ 9, 21, 27, 28, 29, 30, 111 p. z., § 4 nař. č. 73/1923 Sb.).

Proti rozhodnutím oddělení stížnostního není opravného prostředku, do konečných rozhodnutí oddělení zrušovacího možno se odvolati na patentní soud.

Senáty patentního soudu pozůstávají z presidenta nebo senátního presidenta nejvyššího správního soudu co předsedy a jednoho rady ministerstva obchodu, dvou radů nejvyššího správního soudu a tří technických členů co přísedících (§ 41 p. z.).

O zásazích do práv patentních a osobování si patentů rozhodují řádné soudy. Při žalobách pro zásah do práv patentních může se jednati buď o žalobu pro porušení v užším slova smyslu (žaloba trestní § 97 p. z.), v kterémžto případě jsou příslušny sborové soudy trestní I. instance, a to soudy, v jichž obvodu se zásah stal, anebo o žaloby za účelem zabránění dalšího rušení (§ 96 p. z.), v kterémžto případě jsou bez ohledu na ocenění sporu příslušny soudy obchodní nebo příslušné obchodní senáty sborových soudů I. instance (§§ 95, 96 a 97 p. z.), a to vždy buď soudy bydliště (§ 65 j. n.) nebo zaměstnání (§ 86 j. n.) nebo závodu (§ 87 j. n.), při cizincích event. soud majetku (§ 99 j. n.). Pro žaloby pro osobování si patentu jest příslušný okresní soud bydliště žalovaného. Trestní činy osob vojenských a četnictva přičítají se p-u p-mu soudí soudy vojenské (§ 99 p. z.).

Vrchní řízení patentního úřadu přísluší ministru obchodu. Tento rozhoduje též o stížnostech do zamítnutí zápisu do rejstříku patentních zástupců (§ 43 p. z.). O návrhu na vyvlastnění rozhoduje ministr vnitra (§ 15 p. z.).

P. p-a a práva na tato práva se vztahují (zástavní právo, licenční právo [§ 23 p. z.], práva předchozího uživatele [§ 9 p. z.] atd.), dále poznámky spornosti (§ 25 p. z.), zániky patentů, zápisy týkající se omezení návrhů zrušovacích a návrhů na odvolání patentů (§ 93 p. z.) se zapisují do veřejné knihy u patentního úřadu vedené t. zv. patentního rejstříku.

Pro všechna patentním zákonem předepsaná uveřejnění určen jest periodický časopis vycházející 15. každého měsíce pod názvem Patentní Věstník. Popisy vy-

nálezů, na něž byl udělen patent, uveřejňují se v patentních spisech. Nahlédnutí do patentních přihlášek určených po dva měsíce k veřejnému nahlédnutí (§ 57 p. z.) děje se ve výkladně (§ 18 nař. č. 273/1924 Sb.).

Patentní zástupci a civilní k zastupování ve věcech patentových oprávnění inženýři vedou se v evidenci ve zvláštních k tomu účelu určených rejstřících (§§ 9, 10 a 11 nař. č. 6/1926 Sb. a § 43, odst. 4 p. z.).

Zástupci. Před úřady pověřenými vyřizováním záležitostí patentových mohou se strany v tuzemsku bydlicí zastupovati samy nebo si mohou ustanoviti zástupce. Strany mimo území našeho státu bydlicí musí býti vždy zastoupeny (§ 7 p. z.). Zástupcem může býti pouze osoba fysická (§ 6 zák. č. 252/1922 Sb.), není však nutno, aby to byla osoba k zastupování po živnostensku oprávněná. Výjimka platí pro žaloby na odvolání, zrušení a odnětí patentů potud, že cizinec musí v těchto případech vždy býti zastoupen advokátem (§ 67, odst. 2 p. z.).

K zastupování stran po živnostensku jsou oprávněni advokáti, patentní zástupci a civilní k zastupování stran ve věcech patentových zvláště připuštění inženýři (§ 43 p. z.). Patentní zástupci a civilní technici nemohou však zastupovati strany ve sporech, týkajících se odvolání, zrušení a odnětí patentů a ve všech jiných záležitostech netechnických (§ 43, odst. 2 p. z.).

Postavení stran před civilními a trestními soudy při sporech pro zásah řídí se ustanoveními c. s. ř. resp. tr. ř.

Patentní zástupce ustanovuje a civilní autorisované techniky k zastupování připouští prezident patentního úřadu. Jednou z náležitostí pro ustanovení patentním zástupcem jest dvouletá praxe (§ 43, odst. 6., č. 5 p. z.) při civilních autorisovaných inženýrech (mohou to býti inženýři všech oborů, architekti a geometři nař. č. 77/1913 ř. z.) stačí autorisace. Postavení obou kategorií při zastupování je stejné.

Stát zastupuje finanční prokuratura, která zejména jest povolána k zastupování jednotlivých ministerstev při podání odporu nebo žalob na zrušení patentu.

Prezident patentního úřadu může osobám nemajetným a dělníkům odkázaným na svou mzdu ustanoviti k prozatímnímu bezplatnému zastupování před patentním úřadem (resp. patentním soudem) advokáty, dobrovolně se k tomu nabídnuvší, pak patentní zástupce a civilní autorisované techniky, oprávněné k zastupování stran

v záležitostech patentových. Odměna za zastupování pokládá se v tomto případě za poshověnou (§ 16 nař. č. 6/1926 Sb., nař. č. 69/1924 Sb.).

Rízení udělovací se zahajuje na základě písemné přihlášky — protokolární přihlášky jsou nepřipustny — (§ 48 p. z., § 1 nař. č. 208/1924 Sb.), která platí za podanou okamžikem presentace u patentního úřadu a musí obsahovati: a) jméno a příjmení, zaměstnání a bydliště žadatele za patent a podává-li přihlášku jeho zástupce, také ještě tytéž údaje o zástupci; b) žádost za udělení patentu; c) krátké věcné označení vynálezu k patentování přihlášeného; d) údaj počtu let, pro která míní přihlašovatel zaplatiti roční poplatky před udělením patentu. V přihlášce patentu přídatkového jest vyznačiti číslo a název hlavního patentu, k němuž se přihláška přídatkového patentu vztahuje; nebyl-li hlavní patent dosud udělen, jest uvéstí data jeho přihlášky. K přihlášce nutno připojiti: a) stvrzenku poštovní spořitelny o zaplacení přihláškového poplatku; b) plnou moc zástupcovu, podává-li přihlášku zástupce; c) popis přihlášeného vynálezu ve dvou vyhotoveních, která podepíše přihlašovatel nebo jeho zástupce (§§ 2 až 4 nař. č. 208/1924 Sb.).

Popis právě zmíněný musí: a) popsatí vynález tak jasné, zřetelně a úplně, aby znalci mohli podle toho vynálezu používat; b) vytknouti přesně a rozlišně to, co jest nové a jest tedy předmětem patentu, v jednom nebo několika patentových nárocích, které jsou na konci popisu; c) obsahovati výkresy, zhotovené trvanlivým způsobem, jichž jest třeba k porozumění popisu (§ 52 p. z.). Plné moci cizinců musí míti obsah předepsaný § 6 nař. č. 208/1924 Sb. Náležitosti příloh přihláškových jsou popsány v §§ 7 až 13 nař. č. 208/1924 Sb. Modely je přikládati jen pro ten případ, že by bez nich popisu nebylo dobře rozuměno (§ 14 nař. č. 208/1924 Sb.).

Přihláška smí obsahovati pouze jediný vynález (§ 49 p. z. ve znění zák. č. 252/1922 Sb.). Až do doby usnesení o vyhlášení může popis býti změněn; týká-li se však změna podstaty vynálezu posunuje se prioritá (§ 52 p. z.).

Patentová přihláška obdrží v podatelně patentního úřadu značku podací, obsahující zejména vyznačení hodiny a minuty předložení a podle této značky se výhradně řídí pořadí jednotlivých patentových přihlášek (§ 1 nař. č. 273/1924 Sb.).

Má-li přihláška vady formální, vyzve se přihlašovatel, aby je v dané lhůtě odstranil; neučiní-li tak, zamítne se patentová přihláška (§§ 55 a 56 p. z.).

Po odstranění event. vad formálních (§ 55 p. z.) podrobí se přihláška prozkumu věcnému, t. j. zkoumá se, zda táž vyhovuje předpisům §§ 1 až 4 p. z. (viz kapitolu náležitosti pro udělení patentů). Shledá-li se nějaká vada, vyrozumí se o ní přihlašovatel s výzvou, aby ji v dané lhůtě odstranil (§ 14 nař. č. 273/1924 Sb.). Nepodaří-li se přihlašovateli vytknuté vady věcně odstraniti, zamítne se patentová přihláška, promešká-li pak týž danou lhůtu, pokládá se přihláška za odvolanou (§ 55, odst. 5. p. z.). V opačném případě se vyzve přihlašovatel k zaplacení nákladů za tisk patentního spisu a po zaplacení těchto se přihláška „vyloží“, t. j. uveřejní v zkráceném obsahu v Patentním Věstníku (§ 57 p. z.) a vyloží se po dva měsíce (vždy od 15. k 15.) ve výkladně patentního úřadu za tím účelem, aby nejširší vrstvy občanstva měly příležitost během zmíněné lhůty podati proti přihlášce „odpor“, čímž rozuměti jest námítky proti udělení patentu, jež možno opřítí o tato náležitě doložená tvrzení: a) že předmět není způsobilý k patentování (§§ 1 až 3 p. z.); b) že vynález jest podle podstaty shodný s vynálezem, který byl v tuzemsku dříve přihlášen nebo dříve patentován; c) že žadatel o patent není původcem vynálezu nebo jeho právním nástupcem aneb že nemůže býti za takového pokládán; d) že podstatný obsah sporné přihlášky vzat byl z popisů, výkresů, modelů, náradí nebo zařízení někoho jiného nebo z postupu výroby jím užívaného bez jeho svolení (§ 58 p. z.). Odpor z důvodů ad a) a b) může podati kdokoliv, z důvodu ad c) pouze původce nebo jeho právní nástupce, z důvodu ad d) pouze poškozený.

Odpor se dodá přihlašovateli k podání jeho event. vyjádření. Po dojití tohoto vyjádření neb marném uplynutí lhůty učiní přihlašovací oddělení přiměřená opatření k další výměně spisů, je-li jí třeba, o výsledku zúčastněných, o dodání průvodních prostředků nabídnutých stranami, o provedení důkazů jakož vůbec opatření, kterých jest třeba, aby byl podle možnosti vysvětlen pravý stav věci (§ 59 p. z.) a na to buď přihlášku zamítne nebo patent udělí. V poslednějším případě nařídí zápis chráněného vynálezu do patentního rejstříku, vyhlášku o jeho udělení v Patentním Věstníku, vyhotovení patentové listiny pro ma-

jitele patentu, jakož i tisk a uveřejnění popisu předmětu patentu patentovým spisem (§ 64 p. z.).

Když byla přihláška odvolána nebo zamítnuta vzhledem k odporu podanému z důvodů výše ad c) a d) uvedených, může strana, která vznesla odpor, žádati, aby za den její přihlášky byl stanoven den odvolané neb zamítnuté přihlášky, přihlásí-li sama vynález k patentování do 30 dnů po doručení usnesení patentního úřadu k tomu se vztahujícího (§ 62 p. z.). Jestliže se přihláška odvolá po oznámení nebo odepře-li se patent, rovněž se to vyhlásí (§ 66 p. z.).

Nahlížení do spisů (nař. č. 273/1924). Při přihláškách nevyrýzených jest dovoleno před vyložením sdělit osobám třetím pouze jméno přihlašovatele, jeho zástupce, dobu podání a název přihlášky a zda a na koho byla práva z přihlášky převedena. Při ostatních spisech, mimo případy týkající se patentů státní neb válečné správy může příslušný referent povolit osobám třetím po průkazu odůvodněného právního zájmu, aby nahlédly do spisů těch a opatřily si opisy jejich, pokud není tak možno již na základě jiných ustanovení p. z. (§§ 45, 57 a 81 p. z.).

Rízení v oddělení stížnostním. Do usnesení, jímž byla přihláška zamítnuta neb vrácena k opravě (§§ 56 a 60 p. z.), může si stěžovati žadatel o patent a do usnesení, jímž patent byl udělen v omezeném nebo celém rozsahu žadatel o patent resp. strana, která podala odpor. Veškeré stížnosti do usnesení přihláškového oddělení podati je do 30 dnů po doručení naříkaného usnesení. Stížnosti podané opožděně se vrátí bez zavedení stížnostního řízení (§ 63, odst. 2. p. z.). Stížnost a její přílohy jest podati v tolika exemplářích, kolik jest odpůrců. Těmto se doručí jeden exemplář s výzvou, aby se vyjádřili. Pro další řízení platí předpisy platné pro řízení v přihláškovém oddělení. Ve stížnostním řízení jest dovoleno uvést nové skutečnosti. Má-li se rozhodnutí opřít o skutečnosti, k nimž přihláškové oddělení nepřihlíželo v naříkaném usnesení, poskytne se zúčastněným příležitost, aby se o nich v určité lhůtě vyjádřili (§ 63, odst. 5. a 6. p. z.).

Rízení v oddělení zrušovacím zahajuje se na návrh. Odvolá-li se návrh na odvolání nebo zrušení patentu, může býti přes to pokračováno v řízení z moci úřední (§ 67, odst. 1 p. z.). Návrh jest podati v tolika exemplářích kolik jest odpůrců, k návrhu určovacímu pak musí býti připojen přesný

a jasný popis event. výkres příslušného předmětu nebo postupu ve trojím vyhotovení. Návrh řádně instruovaný se doručí majiteli patentu s výzvou, aby se v dané lhůtě vyjádřil. Po dojití vyjádření nebo marném uplynutí dané lhůty se učiní opatření ohledně event. další výměny spisů, opatření nabídnutých prostředků nebo provedení důkazů, jež snad v hlavním přelíčení provést nelze (při čemž jest se řídit anal. ustanoveními §§ 266 až 383 c. s. ř.), pravidelně se však ustanoví již hlavní přelíčení. Jen v tom případě, že by patentní úřad nebyl příslušný nebo že by se jednalo o věc již rozhodnutou nebo že by se jednalo o návrhy na odvolání, zrušení a odnětí patentů, které se neopírají zřejmě o zákonný důvod, jakož i o podání, která neobsahují určité žádosti nebo k nimž navrhovatel není oprávněn (§ 29 a 30 p. z.), zamítne se žaloba v neveřejném sezení (§§ 68 a 72, odst. 2 p. z.). Hlavní přelíčení koná se anal. dle předpisů §§ 171 až 203 c. s. ř. Svědectví vydané svědky jakož i přísežná výpověď stran rovnají se soudnímu svědectví (§ 75, odst. 2 p. z.). Náklady sporu stanoví patentní úřad dle volného uvážení (§ 77 p. z.). Náklady sporu určovacího před patentním úřadem nese vždy navrhovatel (§ 111 p. z.). Při případném odvolání nese náklady řízení před patentním soudem strana podlehlá (jinak patentní soud v rozhodnutích ze dne 2. XII. 1929 čps. 133 a ze dne 10. VI. 1929 čps. 82). Patentní úřad má též právo ukládati tresty pro svévoli (§ 82 p. z.). Soudy jsou povinny poskytnouti patentnímu úřadu právní pomoc (§ 83 p. z.). Pravoplatné nálezy patentního úřadu jsou soudně vykonatelné (§ 86 p. z.).

Navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty se nepovoluje (§ 84 p. z.). Obnova řízení jest přípustna jen z důvodů vytčených v § 530, č. 1 až 5 c. s. ř.

Návrhy zrušovací a návrhy na odvolání patentů mohou býti omezeny tím způsobem, že pravoplatné rozhodnutí patentního úřadu nebo patentního soudu ve sporu zrušovacím, že určitá skutečnost není na závadu, aby vynález byl ve smyslu §§ 1, 2 a 3 p. z. k patentování způsobilý, nebo že vynález nesouhlasí s předmětem dřívějšího patentu, nebo ve sporu o odvolání patentu, že vynález byl podle zákona prováděn, může býti zapsáno na žádost majitele patentu do patentního rejstříku s tím účinkem, že také třetí osoby nemohou po provedení zápisu podati znovu žalobu proti patentu z důvodu, který se opírá o stejnou

skutečnost a tytéž průvodní prostředky (§ 93 p. z.).

Poznámky spornosti. Spory zahájené u soudu, týkající se vlastnictví patentu, zástavního práva nebo jiného věcného práva na patent, jakož i návrhy na propůjčení licence (§ 21), na odvolání, zrušení, odnětí, prohlášení závislosti nebo rozhodnutí o relativní neúčinnosti patentu mohou být na žádost předmětem poznámky spornosti v patentním rejstříku. Poznámka spornosti má ten účinek, že rozhodnutí působí také proti těm osobám, které si vymohly zápisy v patentním rejstříku teprve po té době, kdy byla podána žádost za poznámku spornosti u patentního úřadu (§ 25 p. z.).

Pro řízení před patentním soudem platí ustanovení obdobná ustanovením pro řízení před zrušovací oddělením patentního úřadu (§ 91 p. z. a nař. č. 156/1917 ř. z.). Nové průvodní řízení se však v tomto řízení nekoná (§ 91, odst. 2 p. z.). Odvolání jest podati do 30 dnů po doručení naříkaného rozhodnutí u patentního úřadu písemně v tolika exemplářích, kolik jest odpůrců a jest je odůvodniti (§ 87 p. z.). Pravoplatné nálezy patentního soudu jsou soudně vykonatelný (§ 86 p. z.).

Řízení před řádnými soudy ve sporech pro zásah. Zásahem do práva patentního rozuměti jest jakékoliv živnostenské použití patentu bez svolení majitele patentu, pokud uživatel nemá k tomu z nějakého důvodu (na př. udělením nucené licence) práva. Zejména se tedy dopouští zásahu ten, kdo bez svolení majitele patentu po živnostensku vyrábí, do obchodu dává, nabízí nebo užívá předmět chráněný patentem nebo kdo máje oprávnění předužívatele překročuje toto tím, že nepoužívá předmětu patentovaného pouze pro vlastní potřebu. K pojmu trestního zásahu nestačí ovšem objektivní skutková podstata téhož, nýbrž třeba i subjektivního vědomí zasahovatele o následcích jeho jednání.

Rozdíl jest tudíž činiti mezi vědomým a nevědomým zásahem do patentu. Vědomého zásahu co přečin kvalifikovaného (pokud se snad nejedná o tíže kvalifikovaný delikt na př. podvod) se dopouští nejen pachatel sám, nýbrž i ve zlém úmyslu jednající spoluvinník (§§ 5 a 239 tr. z.); i pokus jest trestný (§ 8 a 239 tr. z.). Při zásahu nevědomém může příslušný petit směřovati pouze na zastavení rušení, odškodnění a vydání obohacení. Při posuzování porušení patentu jest výlučně přihlížeti k popisu vynálezu, jenž byl základem pro udělení pa-

tentu (§ 98 p. z.). K žalobě jest legitimován majitel patentu, spolumajitel patentu (§ 13, odst. 2 p. z.) event. poškozený (§ 96 p. z.) na př. majitel výlučné licence.

Při odsouzení pro přečin zásahu vysloví se k žádosti poškozeného propadnutí předmětů rušebních, nebude-li dána jistota, že jich až do uplynutí ochranné doby nebude použito (§ 100 p. z.). Toto propadnutí může býti vysloveno i při rozsudku osvobozujícím, když tu jest objektivní podstata porušení p-a-p-ho, vyjímaje ten případ, že by se jednalo o rušební předměty, které byly zhotoveny, aby splněna byla smlouva s válečnou správou (§ 102 p. z.). Dále rozhodne trestní soud v případě rozsudku odsuzujícího dle možnosti o náhradě škody (§ 103 p. z.) a o uveřejnění trestního rozsudku (§ 104 p. z.). Jsou-li dostatečné důvody proto, aby určitá osoba byla pokládána za podezřelou z přečinu porušení patentu, může v každém stadiu řízení nařízeno býti opatření zajišťovací (§ 105 p. z.).

Otázky prejudiciální řeší si soud během řízení sám; bylo-li však o takovéto otázce zavedeno již řízení u patentního úřadu, může soud s rozsudkem posečkat, až dojde o ní pravoplatné rozhodnutí zmíněného úřadu (§ 107 p. z.). Byla-li před civilním soudem podána žaloba pro rušení vynálezu, který se týká postupu výroby nějaké nové látky, pokládá se až do důkazu o opaku za to, že každá látka stejné jakosti byla vyrobena podle patentovaného postupu (§ 110 p. z.).

Řízení o žalobách trestních koná se dle ustanovení trestního řádu, řízení o žalobách na zabránění dalšího rušení (náhradu škody, vydání obohacení) dle ustanovení c. ř. s. Trestní oznámení možno podati během 6 týdnů od okamžiku, kdy se majitel patentu dověděl o činu rušebním (§ 530 tr. z.), to však jen tehdy, když trestný čin není ještě promlčen (§§ 531, 532 tr. z.).

Žaloba na zabránění dalšího rušení (pokud se není domáháno náhrady škody) promlčuje se v 15 letech, poněvadž obvyklá promlčecí doba 30letá (§ 1478 obč. z.) nemůže vzhledem k 15letému trvání patentové doby ochranné přijíti v úvahu.

Žaloba na zabránění dalšího rušení, pokud se jí je domáháno náhrady škody, zaniká po 3 letech od okamžiku, kdy poškozený o škodě se dověděl, jinak po 30 letech (§ 1489 obč. z.).

Přestupku osobování si patentu se dopouští ten, kdo označuje nebo doporučuje svoje výrobky způsobem, který by mohl

vzbuditi dojem, že se jedná o věc patentovanou, ač tomu tak není resp. kdo při této příležitosti svůj patent nebo patentovou přihlášku náležitě neoznačí. Jestliže však byl ten, jenž se dopouští tohoto přestupku, vlastníkem zaniklého již patentu na předměty, které označuje za chráněné patentem, stává se trestným teprve po uplynutí jednoho roku po zániku patentu (§ 113 p. z.).

Pro řízení před okresními soudy při žalobách pro osobování si patentů platí ustanovení tr. ř.

Poplatky:

1. Přihláškový v obnosu 100 Kč, který se platí současně s podáním patentové přihlášky (§ 114, odst. 1 p. z., § 4, č. 1 nař. č. 208/1924 Sb.). Zaplacený přihláškový poplatek se nikdy nevrací, a to ani tehdy, když přihláška byla před zavedením řízení odvolána (§ 114, odst. 10 p. z.).

2. Roční poplatky v částce 100 Kč za první rok, 125 Kč za druhý rok, 150 Kč za třetí rok, 200 Kč za čtvrtý rok, 250 Kč za pátý rok, 300 Kč za šestý rok, 400 Kč za sedmý rok, 500 Kč za osmý rok, 600 Kč za devátý rok, 700 Kč za desátý rok, 900 Kč za jedenáctý rok, 1100 Kč za dvanáctý rok, 1300 Kč za třináctý rok, 1500 Kč za čtrnáctý rok a 1700 Kč za patnáctý rok; za přídatkový patent platí se jednotný poplatek v částce 200 Kč (§ 114, odst. 3. a 4 p. z. a nař. č. 303/1922 Sb.).

Roční poplatky dospívají předem a může je zaplatiti každý, kdo má o patent zájem, a to buď na rok nebo na několik let nebo na celých 15 let najednou. První roční poplatek a poplatek za patent přídatkový dospívají dnem, kdy přihláška byla oznámena v Patentním Věstníku (vyložena). Druhý roční poplatek a další dospívají v jednom každém dalším dnem odpovídajícím dni uveřejnění patentové přihlášky. Všechny roční poplatky jest zaplatiti nejpozději 3 měsíce po dni splatnosti; platí-li se však teprve po dni splatnosti, nutno zaplatiti při druhém až patnáctém ročním poplatku současně ještě poplatek přírážkový v částce 20 Kč. Nezaplatí-li se roční poplatek během zmíněných právě tří měsíců, pokládá se přihláška při nezaplacení prvního ročního poplatku za odvolanou, při nezaplacení dalších ročních poplatků pak patent zaniká (§ 114, odst. 6 p. z. a § 26, č. 2 p. z.). Zaplacený první roční poplatek se vrací, když přihláška byla přede dnem uveřejnění v Patentním Věstníku odvolána anebo když přihlášený pa-

tent byl odepřen; další roční poplatky předem snad zaplacené vrací se když nebyly ještě splatny a když majitel patentu se téhož vzdal nebo když patent byl odvolán nebo zrušen (§ 114, odst. 10 p. z.).

3. Poplatky za řízení (§§ 115, 116 p. z.):

a) za stížnost	100 Kč
b) za návrh na odvolání, zrušení nebo odnětí	250 „
c) za odvolání z rozhodnutí	350 „
d) za určovací návrh	200 „
e) za žádost o zápis převodu do patentního rejstříku	100 „
f) za žádost o zápis dobrovolné licence do patentního rejstříku	100 „
g) za zápis nucené licence povolené patentním úřadem do patentního rejstříku	50 „
h) za žádost o poznámku spornosti	50 „
ch) za změnu popisu	40 „

4. Poplatek za tisk patentových spisů (§ 57 p. z., § 6 zák. č. 252/1922 Sb.). Výši tiskových nákladů stanoví president patentního úřadu každoročně vyhláškou podle průměrných cen předchozího roku. Pro rok 1932 stanovena výše nákladu za tisk patentových spisů i s výkresy částkou 80 Kč za každou stránku textu a 110 Kč za každou stránku výkresu v rozměrech stránky patentového spisu, při čemž část stránky jak textu tak výkresu se počítá za stránku plnou; stránka obsahující text i výkresy se tudíž počítá za 190 Kč.

5. Dávky za úřední úkony (zák. č. 53/1925 Sb., zák. č. 253/1926 Sb., zák. č. 192/1930 Sb., nař. č. 198/1931 Sb.):

a) za zápis soukromého technika do rejstříku soukromých techniků oprávněných k zastupování stran ve věcech patentových	200 Kč
b) za zápis změny v rejstříku patentních zástupců nebo v rejstříku soukromých techniků oprávněných k zastupování stran ve věcech patentových	50 „
c) za zápis změny v zastupování	50 „
d) za zápis omezení rozsahu patentu na žádost majitele patentu	50 „
e) za zápis soukromého práva zástavního	100 „
f) za zápis práv předchozího uživatele majitelem uznaných	100 „
g) za zápis neúčinnosti průvodních prostředků	50 „

- h) za zápis změny přídatkového patentu v samostatný . . . 50 Kč
- ch) za zápis práv předchozího uživatele na návrh strany. . . 200 „
- i) za zápis uznání závislosti patentu na návrh strany . . . 200 „
- j) za nahlédnutí do spisů uložených ve spisovně 10 „

6. Poplatky za vyhotovení listin a osvědčení patentním úřadem vydávaných (vyhláška ministra průmyslu, obchodu a živností v dohodě s ministrem financí č.152/1925 Sb.):

- 1. Za potvrzení souhlasu opisů nebo kopií výkresů, vyhotovených stranami ze spisů patentových, s prvopisy nebo původními výkresy, za každou stránku popisu neb každý list kopie výkresu 5 Kč
- 2. za výtah z patentního rejstříku vyhotovený úřadem za každý arch 10 „
- 3. za potvrzení souhlasu výtahu, vyhotoveného stranou, s patentním rejstříkem 10 „
- 4. za duplikát patentní listiny, k němuž strana musí dáti příslušný patentní spis 20 „
- 5. za úřední osvědčení, za každou stránku 10 „

Nezaplatí-li se poplatek, pokládá se za to, že žádost nebyla podána. Poplatek za stížnost se vrátí, prokáže-li se, že stížnost byla odůvodněná. Z poplatků ad 3b, c a d se vrátí 150 Kč, jestliže byl návrh neb odvolání zamítnuty nebo bylo-li řízení zastaveno, aniž došlo v těchto případech k ústnímu líčení.

Všechny poplatky ad 1—6 jest platiti prostřednictvím poštovní spořitelny (zák. č. 604/1919 Sb.). Za včasné zaplacení se pokládají poplatky, byly-li v předepsané lhůtě poukázány v tuzemsku poštovní spořitelnou. Na složenkách jest vždy udati účel platby (§ 3 nař. č. 273/1924 Sb.).

7. Poplatky kolkové: přihlášku patentovou jest kolkovati kolkem za 30 Kč, stížnost kolkem za 8 Kč, každé jiné podání kolkem za 5 Kč, každý arch prioritního dokladu určeného pro cizinu kolkem za 1 Kč, každou přílohu kolkem za 1 Kč za arch neb list. Podání na soudy podléhají poplatkům dle ustanovení zák. ze dne 16. července 1931, č. 120 Sb., kterým se mění a doplňují ustanovení o soudních poplatcích.

Poshovění a prominutí poplatků (§ 114, odst. 9 p. z., § 118, odst. 1 p. z.). Oso-

bám, které prokáží svou nemajetnost jakož i dělníkům, kteří jsou odkázáni na svou mzdu, mohou býti poplatky přihláškový a první roční nebo pouze první roční poplatek až do uplynutí třetího měsíce po splatnosti druhého ročního poplatku poshověny, pokud jmenovaní žádají za patent jako původcové vynálezu pro sebe; v případě, že by patent zanikl počátkem druhého roku, mohou zmíněné poplatky býti zcela prominuty. Těmže osobám mohou býti též prominuty poplatky ad 3a, b, c jakož i poplatek za tisk (§ 57, odst. 4 p. z.). Osvobození od ostatních poplatků, zejména též i od poplatků kolkových není ani na základě práva chudých u patentního úřadu možno. Osvobození od placení poplatků před soudy civilními se řídí ustanoveními § 63 c. s. ř.

Mezinárodní ochrana vynálezů zakládá se na konvenci uzavřené 20. III. 1883 v Paříži, revidované 14. XII. 1900 v Bruselu, 2. VI. 1911 ve Washingtoně a 6. XI. 1925 v Haagu. Státy, které zmíněné právě konvence uzavřely tvoří t. zv. mezinárodní unii pro ochranu živnostenského vlastnictví (pod níž spadá i ochrana vynálezů). Jsou to: Austrálie s územím Papua a s územím pod mandátem Nové Guiney, Belgie, Brazílie, Bulharsko, Kanada, Kuba, Československo, Dánsko a Ostrovy Farské, Dominikánská republika, Estonsko, Finsko, Francie s Alžírem a koloniemi, Gdansk, Irsko, Itálie, Japonsko, Jugoslaviie, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Maroko, Mexiko, Německo, Nizozemsko s Nizozemskou Indií, Surinamem a Curaçaem, Norsko, Polsko, Portugaly s Azory a Madeirou, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Spojené státy americké, Syrie s Libanonem, Španělsko se španělským územím Maroka, Švédsko, Švýcarsko, Tunis, Turecko, Velká Británie s Ceylonem, Novým Zelandem, Trinidadem a Tobagem. Československá republika patří k mezinárodní unii od 5. X. 1919; poslední konvenci (Haagskou) sice podepsala, avšak posud neratifikovala.

Příslušníci smluvních států, výše zmíněnou unii tvořících, požívají v každém unijním státu všech práv ze živnostenského vlastnictví zákonodárstvím dotyčné země vlastním příslušníkům zaručených za předpokladu ovšem, že splní formality pro dosažení práv těchto předepsané. Další výhoda uvedených konvencí spočívá v t. zv. unijní prioritě. Tato záleží v tom, že vynález přihlášený k patentování v jednom z unijních států nemůže, přihlásí-li se do 12 měsíců v jiném státu unijním, pozbyti skuteč-

nostmi během zmíněné lhůty nastalými, účinnosti.

Nejdůležitější novoty Haagskou konvencí zavedené jsou: Právě zmíněná 12měsíční lhůta končí výročním dnem podání přihlášky a prodlužuje se o jeden den, byl-li den poslední neděle nebo svátek. Odvolání patentu může se státi pouze tehdy, když propůjčením nucených licencí nelze dosíci zamezení zneužívání, žalobou na odvolání patentu sledovaného. Je-li v přihlášce sloučeno více vynálezů nebo obsahuje-li přihláška žádost za přiznání více priorit, možno dodatečně jednotlivé vynálezy nebo části přihlášky buď přihlásiti odděleně nebo přihlášku omeziti na jednu prioritu a v oddělené přihlášce se přizná priorita od té doby, kdy byla přihláška původně podána anebo ta priorita, která byla v původní přihlášce řádně uplatněna. Lhůta splatnosti poplatků se buď prodlužuje nejméně na 6 měsíců anebo lze obnoviti patent zaniklý pro nezaplacení poplatků (restituce).

Aby mohly býti tyto novoty uplatněny v Československé republice, bylo by ovšem zapotřebí kromě výše zmíněné ratifikace Haagské konvence ještě vydání zvláštního prováděcího zákona.

Literatura.

Dr. Paul Beck: „Das neue österreichische Patentrecht“; Dr. Ernst Bettelheim: „Das Recht des Erfinders in Österreich“; Dr. Hermann Isay: „Patentgesetz“; Dr. Paul Kent: „Patentgesetz“.

Alois Němec.

Patronát.

I. Pojem, historický přehled a legislativní problémy. II. Třídění patronátu. III. Obsah patronátu. A. Patronátní práva. B. Patronátní povinnosti. IV. O nabytí a zániku patronátu. V. O pravomoci ve věcech patronátních. VI. Školní patronát. — Literatura.

I. Pojem, historický přehled a legislativní problémy. Právem patronátním (*ius patronatus*), jde-li o církevní p., rozumí doktrína soubor práv a povinností, které přísluší některé osobě ke kostelu nebo k nižšímu církevnímu obročí ze zvláštního titulu, v hierarchické podřadnosti nezaloženého. Codex iuris canonici z r. 1917 definuje v can. 1448 právo patronátní jako soubor výsad a některých povinností, které přísluší z církevního připuštění katolickým zakladatelům kostela, kaple nebo benefícia a jich právním nástupcům.

Justinian I. (527—565) přiznal zakladatelům kostelů a jich dědicům právo, aby navrhovali biskupovi vhodného duchovního pro kostel (Nov. 57, c. 2, Nov. 123, c. 18). Před tím podobně ustanovila na západě první synoda v Orange 441 a později devátá synoda v Toledu 655. Souvislé dějiny p-u počínají se však až asi v VIII. stol. po Kristu. Vývoj p-u vychází tu z francké říše a měly naň vliv různé složky jako zejména vlastnictví na kostelích, fojtství a inkorporace církevních beneficí. Co se týče vlastnictví na kostelích, byli podle germánských názorů právníci majitelé pozemků zároveň vlastníky kostelů a kaplí, které na těchto pozemcích vystavěli (*ecclesiae propriae, ecclesiae propriae hereditatis*), mohouce kostel prodati, darovati nebo zrušiti. Při tom vlastnické právo ke kostelům bylo pojímáno tak široce, že vlastník kostela mohl i duchovního při kostele podle libosti ustanoviti nebo jej propustiti. Zákonodárství karolinské zavazovalo sice vlastníky kostelů, aby při osazování a propouštění duchovních vyžádali si svolení biskupova, jinak však jak světské tak i církevní zákonodárství doby té uznávalo vlastnictví majitelů pozemků nad kostely a práva jejich vůči příslušným duchovním jako výron z tohoto vlastnictví. Co se týče fojtství (*advocatie*), mělo toto vliv na vývoj p-u zejména od doby, kdy zakazováno duchovenstvu účastenství v rozepřích před světskými soudy. Církevní fojtové (*advocati*) byli pak světskými ochránci církevního majetku a zástupci tohoto majetku před světskými soudy. Z tohoto poměru, majícího obdobu v ochraně a zastupování osob ke zbrani nezpůsobilých (k nimž i duchovní náleželi) jich poručníky, vyvinula se vlivem germánských právních názorů o moci poručníkově nad poručenem odvislost duchovních poručenů na fojtech, kteří namnoze dosáhli vlivu i při ustanovování duchovních. Fojty byli nejčastěji zakladatelé kostelů, nebylo-li zvláštního fojta, býval jím sám král, jenž se ovšem dával zastupovati. (Vývoj p-u a spořádanější poměry v soudnictví měly později vliv na ponehlý, byť ne úplný zánik fojtství.) Pokud pak jde o inkorporace, které měly zejména vliv na vývoj duchovního p-u, kláštery a kapitoly na pleno iure inkorporovaných beneficích ustanovovaly příslušné duchovní.

Široké pojímání vlastnictví až do té míry, že bylo z něho odvozováno i osazovací právo k úřadům církevním, bylo církví považováno i pocítováno za zásah do jejich